

Ľudové dni na Májovke

Kto z nás si ešte pamätá, ako sa nakladá kapusta či pára perie? Žiaci našej školy mali to šťastie, že sa na týždeň mohli preniesť do dôb dávno minulých. Oprášili staré remeslá, spomenuli si na zabudnuté piesne, rečňovanky a tance, vyskúšali činnosti a zvyky našich starých mám a otcov. Tak sa prelom mája a júna niesol na našej škole v duchu tradícií nášho regiónu.

Triedy sa pretvorili na starodávne chyže, na podlahy sa natiahli tkané, starodávne pokrovce, lavice sa vyzdobili vyšívanými obrusmi a z nejednej triedy sa nieslo chodbami ľubozvučné šarišské nárečie.

Na vlastnej koži sme si mohli počas vyučovania vyskúšať činnosti, ktoré kedysi vykonávali naši starí rodičia. Nakladali sme kapustu, párali perie, tkali, piekli domáci chlieb a lekvárové buchty, či pripravovali tradičné zemiakové placky - „naľešniki“. Spoločne s pani učiteľkami sa zdobili perníky, vyrábali varechové bábiky aj šperky z drôtu. V školskom klube detí sa sušilo ovocie a byliny, rozprávalo o liečivých účinkoch niektorých bylín, neskôr sa z nich varil bylinkový čaj. Veľmi zaujímavá však bola „zemiaková modrotlač“, či ornamentálne kresby na taniere a džbány.

Niektorí sa hádam po prvýkrát stretli so šarišským nárečím. Vypočuli si šarišské rozprávky, vytvorili básničky v šarišskom jazyku, ba dokonca sa pokúsili spísať šarišsko – slovenský slovník najpoužívanejších slov.

Deň detí sa niesol v duchu súťaží. Aj tie sa organizovali v ľudovom štýle. Deti mohli absolvovať varechovú štafetu, vykrútiť si píšťalku z bazového dreva, pliesť vrkoče, vyskúšať si klobúkový tanec či z hliny urobiť čo najkrajšiu misku. Tento deň nám spestrila spevom aj zaslúžilá umelkyňa Marka Mačušková a na akordeóne ju sprevádzal Igor Kreta.

Remeselníci, ktorí prišli na našu školu, priniesli so sebou závan nostalgie. Predvádzali tradičné remeslá. Mali sme tak možnosť vidieť, ako sa vyrábajú košíky z prútia, ako sa pod rukami

čipkárky rodí soľnobanská čipka, tradične zdobia veľkonočné vajička, ale aj tvorbu keramiky na hrnčiarskom kruhu či vyšívanie obrusov takmer zabudnutými stehmi.

Záver týždňa sme strávili skutočne netradične. Privítali sme v škole rodičov, ktorí mali možnosť vidieť svoje deti oblečené v krojoch, ako spievajú ľudové piesne a tancujú. Samozrejme, na ľudovú nôtu. Spoločne sme sa napokon zúčastnili na tradičnom „Vešeľu“. Stoly sa prehýbali od domácich kysnutých koláčov, pagáčov, štrúdlí, závinov a báboviiek. Svadobné zvyky, ako sú čepenie nevesty, redový tanec aj tradičná svadobná hostina boli tou najkrajšou a najdôstojnejšou bodkou za celým týždňom.

Týždeň, venovaný ľudovým zvykom, tradíciám a remeslám sa iste na dlhú dobu vryje do spomienok všetkých žiakov, učiteľov a rodičov. Týždeň, kedy jediným odporúčaným oblečením pre všetkých boli kroje, zdobené, vyšívané „lajblíki“ a „šurce“, kedy sa na hlavách nosili klobúky, mašle či party bol iste pre mnohých nezabudnuteľný. Nuž, nostalgiu bolo cítiť už pri vchode do školy. Bol v živote našej školy prvý, ale určite nie posledný.

PhDr. Zdenka Kopasová

Mgr. Klaudia Štvartáková

PaedDr. Drahoslava Bučeková

ZŠ Májové námestie 1, Prešov

„Vitajte v našej chyži“

Vstup do školy sme vyzdobili náradím a náčiním prislúchajúcim k téme. Žiaci si spoločne v triedach tiež zriadili „chyžu“, v ktorej sa počas celého týždňa učili.

Nakladanie kapusty

Žiaci 1. E spoločne s pani učiteľkou Kopasovou vyskúšali rezanie a nakladanie kapusty do suda.

Pečenie zemiakových placiek (naľešníci)

Žiaci 3. B piekli pre spolužiakov skvelé zemiakové placky. S pomocou pani učiteľky Matejovej ich hravo zvládli pripraviť, ponúknuť spolužiakov aj zjesť.

Páranie peria

V 4. A triede sa páralo perie. Pani učiteľka Hudáčková sa spoločne so svojimi žiakmi venovali činnosti, na ktorú si už málokto pamätá.

Vyrábanie varechových bábičiek

Pani učiteľka Marcinčinová a jej žiaci z 1. A premenili drevené varechy na nádherné bábičky. Takýto darček potešil v minulosti nejedno dieťa.

Pečenie chleba a buchiet

Pani učiteľka Kirňáková sa so svojou 2. E zahrála na pekárov. V ich triede sa piekol voňavý domáci chlieb.

Pekármi boli aj žiaci 2. D, ktorí spolu s pani učiteľkou Štefaňákovou, ktorí napiekli lekvárové buchty.

Maľovanie a zdobenie perníkov

V 1.F triede sa spoločne s pani učiteľkou Štvartákovou zdobili medovníčky tradičnou bielkovou polevou.

Ornamenty na tanieroch a džbánoch

Zdobeniu džbánov sa venovali žiaci 1.C s pani učiteľkou Tarasovičovou a žiaci 2. C s pani učiteľkou Turóciovou. Taniere sú dielom detí zo Školského klubu.

Modrotlač

Aj modrotlač si v Školskom klube detí vyskúšali žiaci pani vychovávateľky Karahutovej. Skutočne sa vynasli, tlačili zemiakovými pečiatkami.

Sušenie ovocia a bylín

Pani vychovávateľky Gorylová, Greplová, Drábová a Spišáková sa v Školskom klube spoločne so žiakmi venovali sušeniu ovocia a bylín, z ktorých následne ochutnávali a varili úžasné čaje.

Ukážka práce obuvníka a kožušníka

Ukážku spracovania kože a výrobu topánok si mohli vyskúšať žiaci 3.D. Klinec do opätkov zatĺkali všetci, aj ich pani učiteľka Kaščáková.

Prednášky

Súčasťou jednotlivých dní boli najrozličnejšie tvorivé aktivity a prednášky. V 1. E pani učiteľka tvorila s deťmi herbár. Besedovať o včelách mali možnosť nielen v tento triede, ale aj v 1. C a v 1. F.

Kurz ľudových tancov

Pani učiteľka Bučeková s dievčatami z tried 8.A a 7. C na prestávkovom dvore poskytovali pre žiakov našej školy kurz ľudových tancov.

Súťaže a aktivity na Deň detí

Súťaživosť našich žiakov sa ukázala aj pri absolvovaní športových a netradičných ľudových aktivít, ktoré si pre všetkých žiakov našej školy pripravili učiteľky druhého stupňa so svojimi žiakmi.

Podľa reakcií žiakov bol tento Deň detí najkrajším, aký zažili.

Výchovný koncert p. Igor Kreta a p. Marka Mačušková

Deň detí nám svojím spevom
a hrou na akordeón spríjemnili
Marka Mačušková a Igor Kreta.
Deti mali možnosť si s nimi
zaspievať.

Tradičné ľudové remeslá

Dávno zabudnuté remeslá nám priamo v škole boli ukázať skutoční remeselníci i ľudia, ktorí sa remeslám venujú iba ako koníčku. Proces výroby košíkov z prútia, maľovanie vajíčok, vyšívanie či háčkovanie čipiek mnoho z našich žiakov nikdy predtým nevidelo.

Vichodňarska hoscina

Tradičnými koláčmi v minulosti boli štrúdle, moravské koláče, pagáče a všetky druhy kysnutých závinov. Aj takúto hostinu pripravili žiaci našej školy spolu o svojimi rodičmi. Stoly sa prehýbali od množstva jedál a na chodbách to rozvoniavalo ako v ten najlepšej pekárni.

Vichodňarske vešeľe

Tradičnú svadbu na Východe Slovenska, zvlášť na Šariši si pamätá už len málokto. Tradície spojené s touto slávnosťou sa opäť vracajú a zažívajú znovuzrodenie.

Odoberanie nevesty od rodiny, čepenie nevesty, či redový tanec sa síce zachoval do dnešných čias, ale často v obmenenej podobe. Ľudový súbor Ľešnikovo dzifčata nám zahrali a zaspievali, ako to v tento deň bolo. Nevestu v spievode peiviedli, prezliekli, začepili a vytancovali. A veru, tancovala skoro celá škola.

Vystúpenie našich žiakov

Celotýždňový projekt venovaný ľudovej tvorbe, tradíciám a remeslám nenechal chladnými ani našich žiakov. Spoločne s pani učiteľkami si pripravili krátky kultúrny program, v ktorom spojili ľudové piesne, riekanky a básne do jedného celku. Vytvorili tak vystúpenie, ktoré nadhlo ostane v spomienkach všetkých prítomných.

